

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 03.02.2025 Accepted/Kabul: 20.05.2025

DOI: 10.30794/pausbed.1632552

Research Article/Araştırma Makalesi

Esenlikci, A. C., & Dursun, S. (2025). "Genel Sendikal Tutum Ölçeği Türkçe Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 70, 1-11.

GENEL SENDİKAL TUTUM ÖLÇEĞİ TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Ahmet Cem ESENLIKCI*, Salih DURSUN**

Öz

Bu çalışma ile McShane (1986) tarafından geliştirilen tek faktör ve 8 sorudan oluşan Genel Sendikal Tutum Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlilik çalışmasının yapılarak Türkçe literatüre kazandırılması amaçlanmaktadır. Çalışmanın örneklemini Trabzon ilinde kamu sektöründe çalışan sendika üyesi 350 işçi oluşturmaktadır. Ölçeğin uyarlanması aşamasında geçerlik çalışması için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin orijinalinde bulunduğu gibi tek faktörden oluşan ve toplam değişkenliğin %62,008'ini açıklayan bir yapı ortaya çıkmıştır. Gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin uyum iyiliği değerlerinin iyi uyum sergilediği tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen analizler tek faktör ve 7 madde ile ölçeğin yapı geçerliğini sağladığını ve doğrulandığını göstermektedir. Ölçeğin güvenirlilik analizi için hesaplanan Cronbach's Alpha katsayısının 0,89 olduğu görülmüştür. Yapılan analizler, Genel Sendikal Tutum Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir. İlgili ölçeğin çalışanların sendikalara yönelik tutumlarının incelenmesi açısından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Sendika, Tutum, Genel Sendikal Tutum Ölçeği, Geçerlik, Güvenirlilik.

TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE GENERAL UNION ATTITUDE SCALE

Abstract

The aim of this study is to introduce the General Union Attitude Scale developed by McShane (1986), which consists of a single factor and 8 questions, to the Turkish literature by conducting a validity and reliability study. The sample of the study consists of 350 union members working in the public sector in Trabzon province. In the adaptation phase of the scale, explanatory and confirmatory factor analysis was applied for the validity study. As a result of the exploratory factor analysis, a structure consisting of a single factor and explaining 62.008% of the total variability emerged. As a result of the confirmatory factor analysis, it was determined that the goodness of fit values of the scale showed a good fit. The analyses show that the scale with a single factor and 7 items provides construct validity and is validated. The Cronbach's Alpha coefficient calculated for the reliability analysis of the scale was 0.89. The analyses showed that the General Union Attitude Scale is a valid and reliable measurement tool. It is thought that the related scale will contribute to the literature in terms of examining employees' attitudes toward unions.

Keywords: Union, Attitude, General Union Attitude Scale, Validity, Reliability.

*Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi Araklı Ali Cevat Özyurt Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, TRABZON.
e-posta: cesenlikci@ktu.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0002-4900-3398>)

**Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, TRABZON.
e-posta: sdursun@ktu.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0002-8597-3340>)

1. GİRİŞ

1980'lerden beri birçok ülkeyi etkileyen, farklılıklarla da olsa, sendika üyeliği ve yoğunluğundaki düşüş uzun zamandır araştırmacılar tarafından incelenmektedir (Trentini, 2022: 19). Söz konusu bu düşüş araştırmacılar tarafından işgücünün değişen yapısı (gençlerin ve kadınların sayılarındaki artış), işsizlik oranlarındaki konjonktürel dalgalanmalar, istihdam ilişkilerindeki değişiklikler, küresel sermayenin gücündeki artış, fordist üretim biçimlerinden esnek üretim biçimlerine geçiş gibi farklı mikro ve makro değişkenlere atfedilmektedir (Dundon, 2002; Groot ve van den Berg, 1994; Visagie vd., 2012).

Sendikaların günümüzde karşı karşıya kaldığı bu sorun, bireylerin sendikalara üye olma davranışlarını etkileyen faktörlere yönelik çalışmalara olan ilgiyi arttırmıştır. Yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi demografik; ailede sendika üyelerinin varlığı ve geçmiş deneyimler gibi bireysel ve ideolojik bağlılık ve politik eğilimler gibi siyasi birçok faktör bireylerin sendikalara üye olma davranışını etkilemektedir. Bu faktörlerden bir diğeri de çalışma kapsamında ele alınan sendikal tutumlardır. Sendikalara yönelik bireysel tutumların sendika örgütlenmesinde merkezi bir faktör olduğu kabul edilmektedir (Schnake vd., 2016: 90). Bireylerin sahip oldukları sendikal tutumlar, sendikalara yönelik davranışları etkilemektedir. Araştırmalar sendikal tutumların, sendikaya katılma isteğinin (Barling vd., 1991) ve yetkili sendika için oy verme isteğinin (Seçer, 2009) önemli bir belirleyicisi olduğunu göstermektedir.

Sendikal tutum kavramının özünde tutum kavramı yer almaktadır. Tutumlar çeşitli şekillerde tanımlanmakla beraber özünde değerlendirme kavramı vardır. Bu nedenle, tutumlar genellikle nesnelerin (örn. kendisi, diğer insanlar, konular, vb.) olumludan olumsuzu uzanan bir boyutta özet değerlendirmeleri olarak görülür (Petty vd., 1997: 611). Tutum için birçok tanım önerilmiş olsa da, çoğu araştırmacı bir kişinin tutumunun söz konusu varlığa ilişkin değerlendirmesini temsil ettiği konusunda hemfikirdir (Ajzen ve Fishbein, 1977: 889).

Sendikal tutumlar ise işçilerin sendikalara yönelik genel eğilimi olarak görülebilir (Ikhida, 2017:15). Sendikalara yönelik tutumlar, sendikalara yönelik genel tutumlar ve sendikalara yönelik özel tutumlar olarak sınıflandırılmaktadır. Genel sendika tutumu, bir kişinin belirli bir toplumdaki sendikalara ve işçi hareketine verdiği duygusal tepki olarak tanımlanır (McShane, 1986:404). Sendika araçsallığı ve sendika imajı genel sendikal tutumların iki yaygın ölçüsü olarak kabul edilmektedir. Sendika imajı, bireylerin sendikalar hakkındaki inançlarını içermektedir (Ikhida, 2017:16). Sendika araçsallığı ise bireylerin sendikalarla kurduğu faydacı ilişkiyi temsil eder ve sendika üyeliği ile ilgili fayda ve maliyetlerin bilişsel bir değerlendirmesini içerir (Newton ve Shore, 1992: 279). Sendikalara yönelik özel tutumlar ise, kişilerin kendilerini temsil eden veya temsil etmeyi düşünen sendikalara ilişkin tutumlarını içermektedir. Söz konusu bu tutumlar sendikaların üyelerine yönelik yürüttüğü hizmetlerin etkinliğini ve sendikaların üyelerinin hak ve çıkarlarını etkili bir şekilde savunup savunmadığı boyutlarını kapsamaktadır (Seçer, 2009:38). Sendikal tutumların önemli bir özelliği zaman içinde istikrarlı olmasıdır. Buna göre tutumlar, ergenlik ve erken yetişkinlik döneminde değişime yatkın olmakla birlikte ilerleyen dönemlerde bu değişim hızla azalmakta ve yaşam döngüsünün geri kalanında düşük kalmaktadır (Barling vd., 1991:725).

Araştırmalar, çalışanların sendikalara yönelik tutumlarının birçok faktörden etkilendiğini göstermektedir. Buna göre bireylerin sendikalara yönelik tutumları; sendikal farkındalık (Kanyılmaz Polat vd., 2021), siyasi yönelim, sendika üyelerine karşı önyargı ve sendika faaliyetleri hakkında bilgi (McAleese ve Day, 2022); iş ve çalışma ile ilgili inançlar (Barling vd., 1991); ailenin ve arkadaş çevresinin sendikaya yönelik tutumları (Kelloway ve Newton, 1996; Dekker vd, 1998; Griffin ve Brown, 2011); algılanan iş stresi ve kültürel değerler (Sarkar, 2012), sınıf ve cinsiyet (Chang, 2003); ırk (Hill, 1985) ve sosyo-ekonomik duruma göre (Cornfield ve Kim, 1994) farklılıklar göstermektedir.

Diğer taraftan, insanların sahip oldukları tutumlar algılarını şekillendirmekte ve çeşitli konulardaki tercih, karar ve davranışlarını etkilemektedir (Dursun vd., 2021:769). Fishbein ve Ajzen (1975), tutum ve davranış arasındaki ilişkiyi analiz etmek için yararlı bir metodoloji geliştirmişlerdir. Planlanmış davranış teorisi olarak bilinen bu yaklaşıma göre, belirli bir davranışta bulunma niyeti, bir kişinin gerçekten o davranışta bulunup bulunmayacağını en iyi öngörücüsü olarak kabul edilmektedir. Niyetler ise, tutumlar, öznel normlar ve algılanan davranışsal kontrol tarafından öngörülmektedir. Yani, bir kişi belirli bir davranış veya eylemi ne kadar olumlu görürse; davranış arkadaşları, ailesi veya toplum için ne kadar önemli olarak algılsa ve belirli bir davranışa katılmayı kolaylaştırabilecek veya engelleyebilecek faktörler hakkında olumlu bir inancı varsa davranışta bulunma niyeti oluşturma olasılığı o kadar artmaktadır (LaCaille, 2013: 1964-1965).

Bu teorideki iki temel nokta sendikalar için özellikle önemlidir. Bunlardan birincisi, davranışsal niyettir. Davranışsal niyet, üyelerin gerçek davranışlarının bir ölçüsü değil, daha çok belirli bir sendikal katılım biçimine katılmaya yönelik ifade edilen istekliliklerinin veya yatkınlıklarının bir ölçüsüdür. İkinci olarak, teori öznel normların veya sosyal baskıların rolünü, hem tutumları formüle etmede hem de bu tutumları davranışsal niyetlere ve gerçek davranışa dönüştürmede başkalarının (örneğin arkadaşlar, aile ve iş arkadaşları) görüşlerinin oynadığı rolleri vurgular (Gallagher ve Strauss, 1991:2).

Son yıllarda sendikaların dramatik bir güç kaybı sorunu yaşadığı düşünüldüğünde (Newton ve Shore, 1992: 275) sendikal tutumların incelenmesine yönelik araştırmalar önemlidir. Çünkü sendikalarla ilgili algılar ve hisler, gerçeklerle desteklenip desteklenmediklerine bakılmaksızın, eylemlere ve somut sonuçlara yol açmaktadır (Debono, 2019: 998). Özellikle çalışanların sendikalaşmaya desteği, sendikaların yeniden güçlenmesi için gerekli birkaç koşuldandır. Sendika tutumu, çalışanların sendikalaşmaya desteğinin temel bir belirleyicisidir (Sarkar, 2012: 241). Diğer taraftan sendikalar, işçilerin hak ve çıkarlarını savunmada ve daha eşit toplumlar inşa etmede önemli bir rol oynamaktadır. Sendikaların bu önemli rolü nedeniyle, son yıllarda araştırmacıların işçi sendikalarına yönelik tutumların incelenmesine yönelik ilgileri artmıştır (Perez-Ahumada ve García-Castro, 2024).

Türkiye’de de sendikaların dünyada gelişmelere paralel bir şekilde bir güç kaybı yaşadığı görülmektedir. Bu durum Türkiye’de sendikalara yönelik tutumların incelenmesine yönelik araştırmalara olan ilgiyi arttırmaktadır. Ancak sendikalara yönelik tutum konusunda araştırmalar yapılmasına rağmen (Uçkan ve Kağrıoğlu, 2009; Seçer, 2009; Dursun, 2014; Millioğulları Kaya, 2015; Kiroğlu, 2019; Taşova, 2019; Aydoğan, 2019; Kanyılmaz Polat vd., 2021; Erduran, 2024) bu araştırmalarda kullanılan ölçeklerin yapı geçerliliğini inceleyen çalışmaların sayısı sınırlıdır. Uğurlu ve Aslan (2019) çalışmasında öğretmenlerin sendikalara yönelik tutumları ile ilgili bir ölçek geliştirme çalışması yapmışlardır. Araştırma sonucunda kişisel-mesleki katkı, kişisel- mesleki çıkar ve sendikal ilgi olmak üzere üç boyutlu bir sendikal tutum ölçeği elde edilmiştir.

Bu çalışmanın amacı da McShane (1986) tarafından geliştirilen Genel Sendikal Tutum Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. McShane (1986) tarafından geliştirilen Genel Sendikal Tutum Ölçeği farklı araştırmalarda kullanılmasına rağmen (Dursun, 2014; Kanyılmaz Polat vd., 2021) bu ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmadığı görülmektedir. Bu bağlamda McShane (1986) tarafından geliştirilen Genel Sendikal Tutum Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasının literatüre teorik ve pratik katkıları olacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Örneklemi

Araştırma, Trabzon ili sınırları içerisinde yürütülmüş olup araştırma evreni Trabzon ilinde yaşayan ve kamu sektöründe çalışan sendika üyesi işçilerden oluşmaktadır. Araştırmaya başlamadan önce Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’ndan araştırma için etik kurul izni alınmıştır. Araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan anket soruları Google Formlara yüklenmiş ve elde edilen link işçilerin bulunduğu Whatsapp gruplarında paylaşılmıştır. Kolayda örnekleme yönteminin kullanıldığı araştırma Haziran 2024-Temmuz 2024 tarih aralığında yürütülmüş ve araştırmada katılımcılara ankete katılımın gönüllülük esasına dayandığı; ayrıca elde edilen bilgilerin etik kaygılar göz önünde bulundurularak yalnızca bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacağı bilgisi verilmiştir. Araştırma için verilen sürenin sonunda 350 katılımcının anketi doldurduğu tespit edilmiş; analizler 350 anket üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Araştırma evreninin belirlenmesinden sonra önem arz eden bir diğer adımı araştırma örnekleminin belirlenmesi oluşturmaktadır. Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında evreni temsil eden örneklem sayısının ölçekte yer alan madde sayısının 20 katından az olmaması tavsiye edilmektedir (Kline, 2013: 179). Araştırmada kullanılan ölçek 8 sorudan oluşmaktadır. Bu doğrultuda değerlendirildiğinde araştırma için en az 160 örnekleme ulaşılması gerekmektedir. Bu bağlamda araştırma için ulaşılan 350 örneklem sayısının yeterli olduğu görüşüne varılmıştır. Diğer taraftan burada katılımcıların demografik özelliklerinden bahsetmek yerinde olacaktır. Tablo 1, katılımcıların demografik özelliklerini göstermektedir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Erkek	273 (%78)
	Kadın	77 (%22)
Eğitim Durumu	İlkokul/Ortaokul	25 (%7,1)
	Lise	100 (%28,6)
	Ön lisans	89 (25,4)
	Lisans	125 (35,7)
	Lisansüstü	11 (%3,1)
Medeni Durum	Bekar	190 (%54,3)
	Evli	160 (%45,7)
Yaş	18-25	69 (%19,7)
	26-35	162 (%46,3)
	36-45	89 (%25,4)
	46-55	28 (%8)
	56 ve üzeri	2 (%0,6)
Sendika Üyelik	1-5 yıl	148 (%42,3)
	6-10 yıl	113 (%32,3)
	11-15 yıl	59 (%16,9)
	16-20 yıl	25 (%7,1)
	21 yıl ve üzeri	5 (%1,4)

Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında cinsiyet açısından 273 katılımcı (%78) erkek, 77 katılımcı (%22) kadındır. Eğitim durumu açısından 25 katılımcı (%7,1) ilkokul veya ortaokul, 100 katılımcı (%28,6) lise, 89 katılımcı (%25,4) ön lisans, 125 katılımcı (%35,7) lisans ve 11 katılımcı (%3,1) yüksek lisans veya doktora mezunudur. Medeni durum değerlendirildiğinde 190 katılımcının (%54,3) bekâr, 160 katılımcının (%45,7) ise evli olduğu görülmüştür.

Katılımcıların yaş dağılımına bakıldığında 69 kişinin (%19,7) 18-25 yaş aralığında, 162 kişinin (%46,3) 26-35 yaş aralığında, 89 kişinin (%25,4) 36-45 yaş aralığında, 28 kişinin (%8) 46-55 yaş aralığında ve 2 kişinin (%0,6) 56 yaş ve üzerinde olduğu görülmüştür. Sendika üyeliği sürelerine bakıldığında, 148 katılımcı (%42,3) 1-5 yıl, 113 katılımcı (%32,3) 6-10 yıl, 59 katılımcı (%16,9) 11-15 yıl, 25 katılımcı (%7,1) 16-20 yıl ve 5 katılımcı (%1,4) 20 yıldan fazla süredir sendika üyesi olduğunu belirtmiştir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın uygulama bölümünde yer alan anket, birbirinden bağımsız sorulardan oluşan 2 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumu vb. demografik bilgilerini toplamayı amaçlayan beş soru yer almaktadır. McShane (1986) tarafından geliştirilen ve 8 sorudan oluşan Genel Sendikal Tutum Ölçeği anketin ikinci bölümünde yer almaktadır (Örnek soru, “Sendikalar bu ülkede pozitif bir güçtür”). Ölçeğin değerlendirilmesinde 5’li Likert Ölçeği kullanılmıştır (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

2.3. Verilerin Analizi

Araştırma ile toplanan verilerin analizi için istatistik paket programlardan yararlanılmıştır. Bu doğrultuda ölçeğin uyarlanması aşamasında gerekli olan analizlerden açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve güvenirlik analizi için SPSS23 istatistik paket programı; doğrulayıcı faktör analizi (DFA) için ise AMOS26 istatistik paket programı kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Saha çalışmasından elde edilen bulgular üç bölümde analiz edilmiştir. İlk olarak, Genel Sendikal Tutum Ölçeği dil geçerliliği açısından değerlendirilmiştir. Daha sonra ölçeğin yapı geçerliği incelenmiştir. Son olarak, ölçeğin güvenilirliği değerlendirilmiştir.

3.1. Dil Geçerliği ve Çeviri Çalışması

Genel Sendikal Tutum Ölçeği'nin dil geçerliği dört aşamalı sistematik bir süreçle sağlanmıştır. İlk aşamada, ölçek maddeleri orijinal dil olan İngilizce'den Türkçe'ye alanında uzman iki akademisyen tarafından çevrilmiştir. İkinci aşamada, ölçeğin Türkçe versiyonu iki farklı dil uzmanı tarafından İngilizceye geri çevrilmiştir. Sonuç olarak, orijinal ölçek ile çevrilen versiyon arasında yapılan karşılaştırma yüksek derecede benzerlik olduğunu ortaya koymuştur. Üçüncü aşama, ölçeğin anlaşılabilirliğini değerlendirmeye odaklanmıştır. Bu amaçla, ölçeğin açık ve anlaşılır olduğunu teyit etmek amacı ile 20 sendikal çalışanla bir odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin orijinalinde yer alan bir soru bu aşamada anlaşılır olmadığı gerekçesi ile çalışmadan çıkarılmış ve ölçek 7 soru üzerinden uygulanmıştır. Dördüncü ve son aşamada, ölçeğin son hali 40 çalışandan oluşan bir pilot gruba uygulanmıştır. Sonuçlar, ölçeğin iç tutarlılığının kabul edilebilir eşikleri aştığını göstermiş ve dil geçerliği süreci başarıyla tamamlanmıştır.

3.2. Yapı Geçerliği

Genel Sendikal Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliğini test etmek için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör (AFA ve DFA) analizi uygulanmıştır. Önce AFA, ardından DFA gerçekleştirilmiştir. AFA yapılmadan önce iki kritik ön koşul değerlendirilmiştir. İlk ön koşul, örneklem yeterliliğini ölçen Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testidir. KMO değerleri 0 ile 1 arasında olup, 0,70'in üzerindeki değerler örneklem faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir (Williams vd., 2010: 5). İkinci ön koşul ise korelasyon matrisinin faktörlenebilirliğini değerlendiren Bartlett Küresellik testidir. Bartlett Küresellik Testi sonucunda elde edilen p değerinin 0,05'in altında olması beklenmektedir (Keser vd., 2017: 61). Tablo 2 bu ön testlerin sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 2. KMO Değeri ve Bartlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Yeterlilik Ölçütü		0,872
Bartlett Küresellik Testi	χ^2	1384,198
	df	21
	Sig. (p)	0,000

Tablo 2, veri setinin açıklayıcı faktör analizi (AFA) için uygunluğunu değerlendirmek üzere yapılan Bartlett Küresellik Testi ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Yeterliliği Testi sonuçlarını sunmaktadır. KMO testi 0.872 değerini vererek yüksek düzeyde örneklem yeterliliğine işaret ederken, Bartlett Küresellik Testi p değerini 0.00 vererek korelasyon matrisinin faktör analizi için uygun olduğunu teyit etmiştir. Bu bulgular, veri setinin AFA yapmak için gerekli önkoşulları karşıladığını göstermektedir.

Bir sonraki aşamada, faktör türetme yöntemi olarak temel bileşenler analizi (PCA) seçilirken, faktör döndürme için varimax yöntemi kullanılmıştır. Maddelerin analize dahil edilmesi için minimum değer olarak 0.45 faktör yükü eşiği belirlenmiştir (Bayram, 2004: 136). Bu parametreler temelinde açıklayıcı faktör analizi süreci başlatılmıştır.

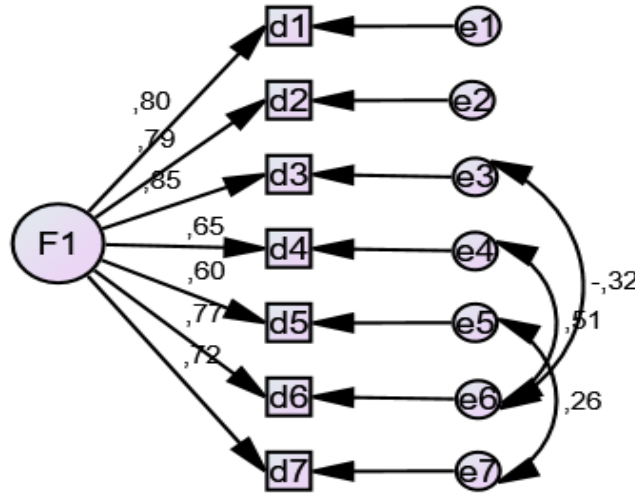
Tablo 3. Döndürülmüş Bileşenler Matrisi Sonuçları

Madde No	Maddeler	Faktör Yükleri
d1	Sendikalar bu ülkede pozitif bir güçtür.	0,830
d3	İşçi sendikalarının var olmasından memnuniyet duyuyorum.	0,827
d6	Çoğu insan işçi sendikası olmadan daha iyi durumda olurdu. (R)	0,820
d2	Eğer seçme şansım olsaydı bir işçi sendikasına üye olmazdım. (R)	0,812
d7	Çalışanlar bir sendikaya üye oldukları zaman durumları ciddi oranda daha iyi olur.	0,785
d4	Bu ülkede sendikalar olmasaydı insanlar yine de aynı durumda olurdu. (R)	0,756
d5	Bu ülkede emek hareketlerinden gurur duyuyorum.	0,670
Özdeğer		4,341
Açıklanan Toplam Varyans		62,008

R: Ters maddeler.

Tablo 3, döndürülmüş bileşenler matrisi sonucuna ilişkin bilgileri sunmaktadır. Analiz, ölçeğin faktör yükleri 0,670 ile 0,830 arasında değişen tek faktör tarafından tanımlandığını ortaya koymuştur. Ayrıca Tablo 3’de ölçeğe yer alan soru maddeleri de gösterilmiştir. Ölçeğe bu hali ile 3 ters madde yer almaktadır (2,4 ve 6. Sorular). Tek faktörden oluşan ölçeğin özdeğeri 4,341 olup; toplam varyansın %62.008’ini açıklamaktadır. Bu değer, sosyal bilimler araştırmalarında açıklanan varyans için yaygın olarak kabul edilen %50 eşikini aşmakta (Beavers vd., 2013: 8) ve böylece ölçeğin yapı geçerliğinin yeterliliğini teyit etmektedir.

Açıklayıcı faktör analizi (AFA) ile belirlenen tek faktörlü yapıyı doğrulamak için AMOS 26 istatistik paket programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA’dan elde edilen model, tek faktör ile Genel Sendikal Tutum Ölçeği’nin ilgili maddeleri arasındaki ilişkileri gösteren Şekil 1’de sunulmuştur.

CMIN/df:1,924; AGFI: ,957; GFI: ,983; NFI: ,985; CFI: ,993; IFI: ,993; TLI: ,986; RMSEA: ,051

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Elde Edilen Model

AMOS 26 istatistik programı kullanılarak gerçekleştirilen DFA’nın modeli Şekil 1’de verilmiştir. Analizde iki temel unsur vurgulanmaktadır: Maddelerin standart regresyon katsayıları ve uyum iyiliği indeksi değerleri. Gürbüz’e (2021: 66) göre, standart regresyon katsayılarının 0,50 veya daha yüksek olması gerekmektedir. Bu çalışmada, standart regresyon katsayıları 0,60 ile 0,85 arasında değişmektedir ve bu kriteri karşılamaktadır.

Diğer yandan modelde uyum iyiliği değerlerini kabul edilebilir seviyelere yükseltmek ve ölçeğe sadık kalmak adına madde çıkartmamak için modifikasyon indekslerinden yararlanılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle modelde uyum iyiliğini azaltan maddeler saptanmış; daha sonra bu maddeler arasında kovaryans hatalarının dikkate alınmaması için maddeler arasında kovaryanslar çizilmiştir (m3-m6, m4-m6 ve m5-m7). Böylelikle ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi süreci tamamlanmıştır. Modelin uyum iyiliği indeks değerlerine göre değerlendirilmesi bir sonraki adımı oluşturmaktadır.

Tablo 4. Genel Sendikal Tutum Ölçeğinin Uyum İyiliği İndeksi Değerleri

İndeks	Eşik Değeri		Elde Edilen Değer
	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	
<i>CMIN/df</i>	< 3	$3 < CMIN/df < 5$	1,924
<i>RMSEA</i>	< 0,05	$0,05 < RMSEA < 0,08$	0,051
<i>CFI</i>	> 0,95	> 0,90	0,993
<i>NFI</i>	> 0,95	> 0,90	0,985
<i>IFI</i>	< 0,95	< 0,90	0,993
<i>TLI</i>	< 0,95	< 0,90	0,986
<i>GFI</i>	> 0,95	> 0,90	0,983
<i>AGFI</i>	> 0,90	> 0,85	0,957

Kaynak: Schermelleh-Engel v.d., 2003: 52; Hooper v.d, 2008: 54-55; Hu ve Bentler, 1999: 4.

Doğrulayıcı faktör analizi ile elde edilen modele ilişkin uyum iyiliği indeks değerleri Tablo 4'te sunulmuştur. Sonuçlar modelin uyum indekslerinin aşağıdaki gibi olduğunu göstermektedir: *CMIN/df*: 1,924, *RMSEA*: 0.051, *CFI*: 0.993, *NFI*: 0.985, *IFI*: 0.993, *TLI*: 0.986, *GFI*: 0.983 ve *AGFI*: 0.957. Bu değerler *CMIN/df*, *CFI*, *NFI*, *IFI*, *TLI*, *GFI* ve *AGFI*'nin iyi uyum aralığında olduğunu, *RMSEA*'nın ise kabul edilebilir bir uyuma işaret ettiğini göstermektedir. Tablo 4'te özetlenen sonuçlar, tek faktör ve 7 maddeden oluşan Genel Sendikal Tutum Ölçeği'nin doğrulandığını teyit etmektedir. Bu durum, ölçeğin Türkçe versiyonunun amaçlanan yapıyı ölçmek için geçerli bir araç olduğunu göstermektedir.

Diğer yandan geçerliğe ek kanıt sunulması açısından ölçeğin yakınsak geçerlik değeri hesaplanmıştır. Bu doğrultuda ölçekte yer alan maddelerin çıkarılan ortalama varyans (AVE) değerlerinden yararlanılmıştır. AVE değeri, ölçekte yer alan maddelerin altta yatan yapıları temsil etme derecesini yansıtmaktadır. Bu analiz, Genel Sendikal Tutum Ölçeği'nin geçerliğini ve hedeflenen kavramları ölçmedeki etkinliğini doğrulamak için tamamlayıcı bir kanıt olarak hizmet etmektedir. Yakınsak geçerliğin sağlanması için çıkarılan ortalama varyans değerlerinin (AVE) 0,50 değerinden yüksek olması arzu edilmektedir (Bagozzi ve Yi, 1988: 82). Yapılan analiz sonucunda Genel Sendikal Tutum Ölçeği'nin çıkarılan ortalama varyans (AVE) değeri 0,62 olarak hesaplanmıştır. Bu değer ölçeğin yakınsak geçerliğe sahip olduğunu teyit etmekte ve amaçlanan yapıları ölçmedeki etkinliğini göstermektedir.

3.3. Güvenirlik

Genel Sendikal Tutum Ölçeği'nin güvenirliliği Cronbach's Alpha içsel tutarlılık testi ve Birleşik Güvenirlik (CR) testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu aşamada madde-toplam korelasyon değerleri ve madde silinmesi durumunda Cronbach's Alpha değerleri de incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin güvenirliliğine ve işçilerin sendikalara yönelik tutumlarını ölçmedeki etkinliğine dair güçlü kanıtlar sunmaktadır. Yapılan analiz sonucunda Genel Sendikal Tutum Ölçeği'nin Cronbach's Alpha güvenirlilik katsayısı 0,89 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 0,80 değerinin üzerinde olması ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğuna işaret etmektedir (Özdamar, 2002: 673). Ayrıca ölçeğin hesaplanan Birleşik Güvenirlik (CR) değeri 0,91 olarak hesaplanmıştır. Bu bilgiler ışığında 7 madde ve tek faktörden oluşan Genel Sendikal Tutum Ölçeğinin yüksek derecede güvenilir olduğu ve içsel tutarlılığa sahip olduğu sonucuna varılmaktadır.

Tablo 5. Genel Sendikal Tutum Ölçeğinin Maddelerinin Güvenirlik Sonuçları

Maddeler	Madde-Toplam Korelasyonları	Madde Silindiğinde Cronbach's Alpha Değeri
m1	,749	,871
m2	,726	,874
m3	,744	,873
m4	,672	,882
m5	,558	,892
m6	,757	,869
m7	,689	,878

Tablo 5, Genel Sendikal Tutum Ölçeği'nin güvenirliliğine ilişkin iki önemli sonuç sunmaktadır. İlk olarak, 0,558 ile 0,757 arasında değişen madde-toplam korelasyon değerleri gösterilmektedir. Bu değerlerin 0,30'un üzerinde olması ölçekteki maddelerin güçlü bir ayırt edici güce sahip olduğunu göstermektedir (De Vaus, 2002: 187). İkinci olarak, tabloda her bir maddenin ölçekten silinmesi durumunda elde edilen Cronbach Alfa değerleri gösterilmektedir. Analiz, herhangi bir maddenin rastgele silinmesinin ölçeğin iç tutarlılık katsayısını önemli ölçüde düşürmediğini ortaya koymaktadır.

4. SONUÇ

Sendikalar, gerek endüstri ilişkilerinin en önemli aktörleri olması; gerekse çalışma barışının sağlanmasında önemli bir toplumsal güç olması nedeniyle üzerinde dikkatle durulması gereken kuruluşların başında gelmektedirler. Buna rağmen sendikaların 1980'li yıllardan itibaren güç ve üye kaybettiği yadsınamaz bir gerçektir (Uçkan ve Kağrıoğlu, 2009: 36). Bu durumun ülkelerin sosyo-ekonomik yapısı, sendikaların içerisinde bulunduğu durum, işçilerin değişen özellikleri ve işyerinin özellikleri gibi çok sayıda nedeni olduğu ileri sürülmektedir (Akbiyık, 2012: 40). Sayılan bütün bu nedenlerin yanında şüphesiz işçilerin sendikalara bakış açısı; sendikalara yönelik olumlu ve olumsuz düşünce ve tutumları da sendikaların üye sayılarının düşmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Urhan, 2005: 73). Bu bağlamda değerlendirildiğinde, işçilerin sendikalara karşı edindikleri tavırlar, tutumlar ve sendikaları nasıl gördükleri hatta sendikalar hakkında ne düşündüklerinin bilinmesinin ve araştırılmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

McShane (1986) tarafından geliştirilen; bir toplumda yaşayan bireylerin sendikalara yönelik verdikleri duygusal tepki olarak ifade edilen ve 8 madde ile tek faktörden oluşan Genel Sendikal Tutum ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Ölçekte yer alan 1 soru yapılan odak grup çalışmasında anlaşılır olmadığı gerekçesi ile araştırmadan çıkarılmıştır. Çalışma ile sendikal tutumlarla ilgili geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının Türkçe literatüre kazandırılarak katkı sunulması hedeflenmektedir.

Genel Sendikal Tutum Ölçeğinin incelenmesi, geçerlik ve güvenilirlik olmak üzere iki aşamalı bir yapı ile gerçekleştirilmiştir. Geçerlik değerlendirmesi, iki akademik uzmanla yapılan görüşmeleri içeren bir dil geçerliği çalışmasıyla başlamıştır. Çevrilen maddelerin açık ve anlaşılır olduğu teyit edildikten sonra, açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizini (DFA) içeren yapı geçerliği aşamasına geçilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda faktör yükleri 0,670 ile 0,830 arasında değişen ve toplam değişkenliğin %62,008'ini açıklayan tek faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Nitekim McShane tarafından yapılan orijinal ölçeğin açıklayıcı faktör analizinde de tek faktörden oluşan ve toplam değişkenliğin %69,7'sini açıklayan bir yapı ortaya çıkmıştır.

Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen yapıda ise, maddelerin standart regresyon katsayılarının 0.60 ile 0,85 arasında değerler aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca elde edilen uyum iyiliği indeksi değerlerinin iyi uyum sergilediği sonucuna varılmıştır (*CMIN/df*: 1,924, *RMSEA*: 0.051, *CFI*: 0.993, *NFI*: 0.985, *IFI*: 0.993, *TLI*: 0.986, *GFI*: 0.983 ve *AGFI*: 0.957). Yakınsak geçerlik için hesaplanan çıkarılan ortalama varyans değerinin (AVE) de 0,50 değerinden yüksek olduğu tespit edilmiştir (0,620).

Ölçeğin güvenilirlik analizi Cronbach's Alpha içsel tutarlık testi, madde-toplam korelasyonları ve madde silinmesi halinde Cronbach's Alpha değerleri incelenerek test edilmiştir. Ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısının

0,89 olduğu görülmüştür. McShane tarafından orijinal çalışmada yapılan güvenirlik analizinde ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı 0,94 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ölçek birleşik güvenirlik (CR) testine tabi tutulmuştur. Yapılan analiz sonucunda ölçeğin CR değeri ise 0,91 hesaplanmıştır. Bu katsayılar değerlendirildiğinde ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu ve içsel tutarlılığa sahip olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca ölçeğin madde-toplam korelasyon değerlerinin 0,558 ile 0,757 arasında değiştiği ve ölçekten madde silinmesi durumunda ölçeğin içsel tutarlılığının anlamlı bir şekilde azalmadığı saptanmıştır. Yapılan bütün analizler; McShane (1986) tarafından geliştirilen, 7 maddeden oluşan Genel Sendikal Tutum Ölçeği'nin Türkçe dilinde geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğuna işaret etmektedir. Ölçekteki maddelerin ortalama puanı arttıkça sendikalara yönelik tutumların arttığı sonucuna varılmaktadır.

Bu açıdan çalışanların sendikal tutumlarının nicel olarak ölçülmesinin pratik ve teorik katkıları olacaktır. Öncelikle bu konuda nicel bir ölçüm aracının olması, sendika üyesi olan veya sendika üyesi olmayan çalışanların sendikal tutumlarında zaman içinde meydana gelecek değişikliklerin incelenmesi için kullanılabilir. Ayrıca sendikal tutumların, sendikaya üye olma isteği veya sendikal faaliyetlere katılım gibi değişkenlerle ilişkilerinin incelenmesi için faydalanılabilir.

Son olarak mevcut araştırmanın bazı kısıtları bulunmaktadır. Bunlardan ilki zaman ve coğrafi kısıtlardır. Araştırma Haziran-Temmuz 2024 tarihleri arasında Trabzon ilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın daha geniş bir zaman diliminde ve daha fazla ilde gerçekleştirilmesi faydalı olacaktır. Araştırmanın ikinci kısıtı araştırmanın örneklem sayısı ile ilgilidir. Araştırmada ulaşılan örneklem sayısı araştırma için yeterli olsa da daha fazla katılımcıya ulaşılması araştırmanın niteliğini arttıracaktır. Üçüncü kısıt örneklem seçimi ile ilgilidir. Araştırma için kamuda çalışan sendikal işçiler seçilmiştir. Sonraki araştırmalar için özel sektörde çalışan işçilerin araştırmaya dahil edilmesi faydalı olacaktır. Doğrulayıcı faktör analizinde kullanılan istatistik programı araştırmanın dördüncü kısıtını oluşturmaktadır. Araştırmada AMOS 26 istatistik programı kullanılmıştır. LISREL gibi farklı istatistik paket programlarının kullanılması araştırmanın farklı sonuçlar ortaya çıkarabileceği unutulmamalıdır.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedirler (The authors of this article confirm that their work complies with the principles of research and publication ethics).
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir (This article was screened for potential plagiarism using a plagiarism screening program).

KAYNAKÇA

- Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1977). "Attitude-Behavior Relations: A Theoretical Analysis And Review of Empirical Research", *Psychological Bulletin*, 84(5), 888-918.
- Akbıyık, N. (2012). "Sendika Üyeliği ve Sendikal Bağlılığı Etkileyen Unsurlar", *Hikmet Yurdu*, 5(9), 37-64.
- Aydoğan, A. (2019). *Y Kuşağının Sendikalar Hakkındaki Tutumları: Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Bagozzi, R.P. ve Yi, Y. (1988). "On The Evaluation Of Structural Equation Models", *Journal of the Academy of Marketing Science*, 16(1), 74-94.
- Barling, J. E., Kelloway, K. ve Bremermann, E. H. (1991). "Preemployment Predictors Of Union Attitudes: The Role Of Family Socialization And Work Beliefs", *Journal of Applied Psychology*, 76(5), 725-731.
- Bayram, N. (2004). *Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi*, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Beavers, A. S., Lounsbury, J. W., Richards, J. K., Huck, S. W. Skolits, G. J., ve Esquivel, S. L. (2013). "Practical Considerations For Using Exploratory Factor Analysis In Educational Research", *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 18(6), 1-13.
- Chang, Tracy F.H., (2003). "A Structural Model Of Race, Gender, Class, And Attitudes Toward Labor Unions", *The Social Science Journal*, 40, 189-200.

- Cornfield, D. B., ve Kim, H. (1994). "Socioeconomic Status And Unionization Attitudes in The United States", *Social Forces*, 73(2), 521-532.
- De Vaus, D. A. (2002). *Surveys in Social Research*, Allen & Unwin, Australia.
- Debono, M. (2019). "Attitudes Towards Trade Unions In Malta", *Economic and Industrial Democracy*, 40(4), 997-1017.
- Dekker, I., Greenberg, L. ve Barling, J. (1998). "Predicting Union Attitudes in Student Part-Time Workers", *Canadian Journal of Behavioural Science*, 30, 49-55.
- Dundon, T. (2002). "Employer Hostility to Union Organising in the UK", *Industrial Relations Journal*, 2002, 33(3), 234-245.
- Dursun, S. (2014). "Üniversite Öğrencilerinin Sendikalara Yönelik Tutumları" *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 49, 33-46.
- Dursun, S.; Yıldız Bağdoğan, S. ve Aytaç, S. (2021). *Sosyal Yaşamda Birey, Sosyal Psikolojiye Giriş*, Doya Yayınevi, Bursa.
- Erduran, B. (2024). *Sendikal Tutumun İş Motivasyonu Üzerindeki Rolü: Kamu Çalışanları Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Gallagher, G. ve Strauss, G. (1991). "Union Membership Attitudes and Participation." *IRLE Working Paper*, 29-91.
- Griffin, L. ve Brown, M. (2011). "Second Hand Views? Young People, Social Networks And Positive Union Attitudes" *Labour And Industry*, 22(1-2), 83-101.
- Groot W. ve van den Berg A. (1994). "Why Union Density Has Declined", *European Journal of Political Economy* 10(4), 749-763.
- Gürbüz, S. (2021). *Amos ile Yapısal Eşitlik Modellemesi*, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Hills, S. M. (1985). "The Attitudes of Union and Nonunion Male Workers toward Union Representation", *ILR Review*, 38(2), 179-194.
- Hooper, D. Coughlan, J. ve Mullen, M. (2008). "Structural Equation Modelling: Guidelines For Determining Model Fit", *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 56-60.
- Hu, L., Bentler, P. (1999). "Cutff Criteria For Fit Indexes In Cavariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives", *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Ikhide, Juliet .E. (2017). *Public Attitudes Towards Unions*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- Kanyılmaz Polat, E., Ayas, S., ve Hamarat, B. (2021). "Mesleki Sonuç Beklentisinin Sendikal Farkındalık ve Sendikal Tutuma Olan Etkisi: İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 80, 139-174.
- Kelloway, E. K. ve Newton, T. (1996) "Preemployment Predictors Of Union Attitudes: The Effects Of Parental Union And Work Experiences", *Canadian Journal of Behavioral Science*, 28, 113-120.
- Keser, A., Öngen Bilir, K., ve Aytaç, S. (2017). "Niceliksel İş Yükü Envanterinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *İş-Güç Endüstri İlişkileri Dergisi*, 19(2), 55-78.
- Kıroğlu, F. (2019). *Perakende Sektöründe Çalışanların Sendikal Örgütlenmeleri: Çanakkale İli Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Kline, R. B. (2013). "Exploratory and Confirmatory Factor Analysis". *Applied Quantitative Analysis In The Social Sciences* (Ed: Y. Petscher ve C. Schatsschneider), Routledge, New York.
- LaCaille, L. (2013). "Theory of Reasoned Action. In: Gellman". *Encyclopedia of Behavioral Medicine* (Ed: M.D., Turner, J.R). Springer, New York.
- McAleese, O. ve Day, M. V. (2022). "Some Psychological Determinants of Broad Union Attitudes", *Journal of Social and Political Psychology*, 10(2), 588-606.
- McShane, S. L. (1986). "General Union Attitude: A Construct Validation", *Journal of Labor Research*, 3(4), 403-417.
- Millioğulları Kaya, Ö. (2015). *Konfederasyonlara Göre İşçilerin Sendikal Tutumları ve Sendikaya Bağlılıkları Üzerine Bir Alan Çalışması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi.

- Newton, L. A. ve Shore, L. M. (1992). "A Model of Union Membership: Instrumentality, Commitment, and Opposition", *The Academy of Management Review*, 17(2), 275–298.
- Özdamar, K. (2002). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi*, 4. Baskı, Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Perez-Ahumada, P. ve García-Castro, J. D. (2024). "Subjective Inequality And Attitudes To Labor Unions: Evidence From Latin America", *Research in Social Stratification and Mobility*, 93, 1-10.
- Petty, Richard E., Wegener, Duane T., Fabrigar, Leandre R. (1997). "Attitudes and attitude Change", *Annu. Rev. Psychol.*, 48, 609-647.
- Sarkar, S. (2012), "Determinants Of Employees' Attitudes Toward Union Membership in India", *Journal of World Business*, 47(2), 240-250.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). "Evaluating The Fit Of Structural Equation Models: Tests Of Significance And Descriptive Goodness-Of-Fit Measures", *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Schnake, M. E., Dumler, M. P. ve Moates, K. N. (2016). "The Effect of Union Protest Behavior on Attitudes Toward Unions: An Experimental Analysis", *American Journal of Management*, 16(2), 90-97.
- Seçer, B. (2009), "Kadınların Sendikalara Yönelik Tutumları ile Cinsiyet Ayrımcılığı Algılarının Sendika Üyesi Olma İsteğine Etkisi", *Çalışma ve Toplum*, 4, 27-60.
- Taşova, S. (2019). Öğretim Elemanlarının Sendikal Tutum ve Bağlılıkları: Yalova Üniversitesi Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yalova Üniversitesi.
- Trentini M. (2022). "Political Attitudes, Participation and Union Membership in the UK", *Industrial Relations Journal* 53(1), 19-34.
- Uçkan, B. ve Kağnıcıoğlu, D. (2009); "İşçilerin Sendikalara İlişkin Algı ve Tutumları: Eskişehir Örneği", *Çalışma ve Toplum*, 3, 35-56.
- Uğurlu, C. T. ve Arslan, C. (2019). "Sendikal Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 78-90.
- Urhan, B. (2005), "Türkiye’de Sendikal Örgütlenmede Yaşanan Güven ve Dayanışma Sorunları", *Çalışma ve Toplum*, 1, 57-87.
- Visagie JC., Uys, M., Linde, HM. ve Havenga, W. (2012). "A Comparative Analysis Of Current Trade Union Trends in The European Union And South Africa", *African Journal of Business Management*, 6(44), 11095–11109.
- Williams, B., Onsmann, A. ve Brown, T. (2010). "Exploratory Factor Analysis: A five-step Guide For Novices", *Journal of Emergency Primary Health Care*, 8(3), 1-13.

Ek 1. Genel Sendikal Tutum Ölçeği

Aşağıda yer alan ifadelerden size en uygun olanı işaretleyiniz.		1. Kesinlikle Katılmıyorum	2. Katılmıyorum	3. Kararsızım	4. Katılıyorum	5. Kesinlikle Katılıyorum
1	Sendikalar bu ülkede pozitif bir güçtür					
2	Eğer seçme şansım olsaydı bir işçi sendikasına üye olmazdım					
3	İşçi sendikalarının var olmasından memnuniyet duyarım					
4	Bu ülkede sendikalar olmasaydı insanlar yine de aynı durumda olurdu.					
5	Bu ülkede emek hareketlerinden gurur duyarım					
6	Çoğu insan işçi sendikası olmadan daha iyi durumda olurdu.					
7	Çalışanlar bir sendikaya üye oldukları zaman durumları ciddi oranda daha iyi olur.					